

מסורת הש"ס

ר' יהושע סבר ילפינן משמש. להסדיר שנה תחלה הלכך יתפלל י"ח תחלה דליכא שנה בתחלתן: דרז גונדיה. גדולת מעשיו וחכמתו רבה וגאה לו לשנה ולהעדיף בשבחם של מלך מלכי המלכים אצל איניש בעלמא מיחוי כיוהרא: מעין כל צרכי וצרכיה. אם היה משכח תלמודו מאריך בחונו הדעת אם בעל תשובה הוא מאריך בהרהרה בתשובה וכן כולן: בתנ"י ואלו אידין. דאסורין ג' ימים לפניהן: קלנדא וסטרנורא. כולהו מפרש בגמרא: ויום הלידה. של מלך עושין כל בני מלכותו יום איד משנה לשנה ומקריבין זבחים: שריפה. שטרפו עליו כלי תשמישו כדרך המלכים: יש בה עונות כוכבים. כלומר אותו יום איד וכן משנה לשנה כל ימי (ה) צנו. וכלל חק דחשיבין הכא חשיבי ליה ואסור ג' ימים לפניהן: אצל יום גולגתא זקנו ב' ימים שאין זקנו קבוע לרבים אלא כל אחד ואחד כשגולגתא עושה יום איד: צלוריו. כשמשפר פעמים הרבה מניח צלורית מאחריו ומגלגלה משנה לשנה ויום שמגלגלה עושה יום איד: ויום שעלה מן היס. מקריב זבחים לעזרת כוכבים על דבר שניצל. וכלל חק אינו אסור אלא אותו היום ולא לפניהו ולא לאחריו דלא חשיבי כולי האי: גמ' אחר הסקופה. היא תקופת טבת והיו עושין ח' ימים לזופין איד כלקמן: וסימנך. שלא תחליף לומר קלנדא קרי אותן דלפני התקופה: אחר וקדם לרסני. אחר כתיב דרישא (ה) ממני נמי חק דלאחר התקופה תנא דרישא: יום שמממעט והולך. ממשיך ועד טבת: הא הוא ליה יומי אריכי. ציוס תקופת תמוז והיה לו לידע שמהגו של עולם הוא: שקרנותו קודמוס לפרסותו. דלמר (מר) כל מעשה דראשית בקומתן נבראו שור עם קרניו מנדולין וכיון שיצא ראשו תחלה נמלאו קרנותיו קדמות לפרסותיו: [ופיעט לה] מאור פר. אסור דוד ומיעט לה' תפלתו משור צביו שהיה שור דהיינו אותו יום שנולד דכתיב (ש) שור או כשז וגו' הרי עשוי ונגמר כפר שהוא צן ג' שאפילו מקרינו לא חסרין: רומי שעשסה קלנדא. תקנו אותו יום להקריב זבחים וכל עיירות הסמוכות לה לרומי יודעין אנו שהן משתעבדות לה לרומי ליתן המס ולהביא להן כל צרכיהן אצל אותן עיירות און עושין קלנדא מי היו אסור לשאת ולתת עמהם דנימא הואיל ומשעבדות לרומי יש לומר מה שהן קונין עכשיו יציאו לרומי להקריב בני רומי: או מוסרופ. הואיל ואין מקריבין הן ואין יום איד זה שלהן: לעובדיה. בני רומי: היא עמיה. כלומר כל עמיה של אסור אליה אלא לעובדיה: וסטרנורא וקרטיס. פיעט דבריית' וכולהו מפרש לקמן: עובד כוכבים ציוס משתה צנו פלח לעבודת כוכבים על שהגיע לכן: אף אנו נמי סנינא. כרבי יוחנן דעיירות הנשועבדות מותרות: אלא לאו למעוטי אנשים משועבדים. לאותו האיך דמותין דלא אמרינן מאן (ה) דזבני ממנו ליה למפלח: צטרה. כלומר בלא כוונה ואין (ה) שמים על לב: וקרא לך. (ה) משמע שאתה קרוי לו מעלה אני על אכילתך כאלו הוא מנצחו: כל

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ח. אם בא לומר אחר תפלתו אף בסדר יוה"ב אומר. משמע אצל כלמלע תפלמו לא ומה שנהגו עשה בתעניות צ' וה' שנהגין להאריך צפוקי דרחמי ובסליחות צברכת קלח לנו איכא למימר דליצור שאני מידי דהוה אהא דלמרינן (בכרות ד' לה). אל יסאל אדם לרבו לא צג' ראשונות ולא צג' אחרונות והא קמן שנהגו קרובין צג' ראשונות אלא לאו שמע מינה דלצור שאני (ה) : ה"ג ר"מ א' מקרין כתיב. (ה) כי אין נראה לו דמקין נראה קרן אחת יותר ממקין: מני

דבר שמואל בר שילת משמיה דרב אע"פ שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אבל אם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה אומר (ה) א"ר חייא בר אשי אמר רב אע"פ שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה יאם יש לו חולה בתוך ביתו אומר בברכת חולים ואם צריך לפרנסה אומר בברכת השנים אמר ר' יהושע בן לוי אע"פ (ה) שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אבל יאם בא לומר אחר תפלתו אפילו בסדר יוה"ב אומר: בתנ"י (ה) ואלו אידיהן של עובדי כוכבים קלנדא וסטרנורא וקרטיס יום גנוסיה של מלכיהם ויום הלידה ויום המיתה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים וכל מיתה שיש בה שריפה יש בה עבודת כוכבים ושאיין בה שריפה אין בה עבודת כוכבים אבל יום תגלחת זקנו ובלוריתו ויום שעלה בו מן הים ויום שיצא מבית האסורין (ה) (ה) ועובד כוכבים שעשה משתה לבנו אינו אסור אלא אותו היום ואותו האיש בלבד: גמ' אמר רב חנן בר רבא קלנדא ח' ימים אחר תקופה סטרנורא ח' ימים לפני תקופה וסימנך אחר וקדם צרתני וגו' ת"ר לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך אמר אוי לי שמא בשביל שסרחתי עולם חשך בעדי וחזור לתוהו ובוהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים עמד וישב ח' ימים בתענית [ובתפלה] כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך אמר מנהגו של עולם הוא הלך ועשה שמונה ימים טובים לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים טובים הוא קבעם לשם שמים והם קבעום לשם עבודת כוכבים בשלמא למ"ד בתשרי נברא העולם יומי זוטא יומי אריכי אכתי לא הוא אלא למ"ד בניסן נברא העולם הא ליה יומי זוטא ויומי אריכי [דהוין] זוטא כולי האי לא הוא ת"ר יום שנברא בו אדם הראשון כיון ששקעה עליו חמה אמר אוי לי שבשביל שסרחתי עולם חשך בעדי ויחזור עולם לתוהו ובוהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים היה יושב [בתענית] ובוכה כל הלילה וחזה בוכה כנגדו כיון שעלה עמוד השחר אמר מנהגו של עולם הוא עמד והקריב (ה) שור שקרינו קודמין לפרסותיו שנאמר (ה) ותטיב לה' משור פר מקרין מפרים (ה) ואמר רב יהודה אמר שמואל שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה [לו] במצחו שנאמר ותטיב לה' משור פר מקרין מפרים מקרין תרתי משמע אמר רב נחמן בר יצחק מקרין כתיב (ה) (אמר) רב מתנה רומי שעשתה קלנדא וכל העיירות הסמוכות לה משתעבדות לה אותן עיירות אסורות או מותרות רבי יהושע בן לוי אמר קלנדא אסורה לכל היא רבי יוחנן אמר יאין אסורה אלא לעובדיה בלבד (ה) תנא כוותיה לה דר' יוחנן אע"פ שאמרו רומי עשתה קלנדא וכל עיירות הסמוכות לה משתעבדות לה היא עצמה אינה אסורה אלא לעובדיה בלבד (ה) סטרנורא וקרטיס יום גנוסיה של מלכיהם ויום שהומלך בו מלך לפניו אסור אחריו מותר (ה) ועובד כוכבים שעשה (בו) משתה לבנו אין אסור אותו היום ואותו האיש אמר רב אשי אף אנו נמי תנינא דקתני יום תגלחת זקנו ובלוריתו ויום שעלה בו מן הים ויום שיצא בו מבית האסורין (ה) אין אסור אלא אותו היום האיש לאפוקי מאי לאו לאפוקי משעבדו ש"מ תניא (ה) רבי ישמעאל אומר ישראל שבחוצה לארץ עובדי עבודת כוכבים בטרהה הן יביצד עובד כוכבים שעשה משתה לבנו וזימן כל היהודים שבעירו אע"פ שאוכלין משלהן ושותין משלהן ושמש שלהן עומד לפניהם מעלה עליהם הכתוב כאילו אכלו מזבחי מתים שנאמר (ה) וקרא לך ואכלת מזבחו ואימא עד דאכיל אמר רבא אם כן נימא קרא ואכלת מזבחו מאי וקרא לך משעת קריאה הלכך כל

ר' יהושע סבר ילפינן משמש. להסדיר שנה תחלה הלכך יתפלל י"ח תחלה דליכא שנה בתחלתן: דרז גונדיה. גדולת מעשיו וחכמתו רבה וגאה לו לשנה ולהעדיף בשבחם של מלך מלכי המלכים אצל איניש בעלמא מיחוי כיוהרא: מעין כל צרכי וצרכיה. אם היה משכח תלמודו מאריך בחונו הדעת אם בעל תשובה הוא מאריך בהרהרה בתשובה וכן כולן: בתנ"י ואלו אידין. דאסורין ג' ימים לפניהן: קלנדא וסטרנורא. כולהו מפרש בגמרא: ויום הלידה. של מלך עושין כל בני מלכותו יום איד משנה לשנה ומקריבין זבחים: שריפה. שטרפו עליו כלי תשמישו כדרך המלכים: יש בה עונות כוכבים. כלומר אותו יום איד וכן משנה לשנה כל ימי (ה) צנו. וכלל חק דחשיבין הכא חשיבי ליה ואסור ג' ימים לפניהן: אצל יום גולגתא זקנו ב' ימים שאין זקנו קבוע לרבים אלא כל אחד ואחד כשגולגתא עושה יום איד: צלוריו. כשמשפר פעמים הרבה מניח צלורית מאחריו ומגלגלה משנה לשנה ויום שמגלגלה עושה יום איד: ויום שעלה מן היס. מקריב זבחים לעזרת כוכבים על דבר שניצל. וכלל חק אינו אסור אלא אותו היום ולא לפניהו ולא לאחריו דלא חשיבי כולי האי: גמ' אחר הסקופה. היא תקופת טבת והיו עושין ח' ימים לזופין איד כלקמן: וסימנך. שלא תחליף לומר קלנדא קרי אותן דלפני התקופה: אחר וקדם לרסני. אחר כתיב דרישא (ה) ממני נמי חק דלאחר התקופה תנא דרישא: יום שמממעט והולך. ממשיך ועד טבת: הא הוא ליה יומי אריכי. ציוס תקופת תמוז והיה לו לידע שמהגו של עולם הוא: שקרנותו קודמוס לפרסותו. דלמר (מר) כל מעשה דראשית בקומתן נבראו שור עם קרניו מנדולין וכיון שיצא ראשו תחלה נמלאו קרנותיו קדמות לפרסותיו: [ופיעט לה] מאור פר. אסור דוד ומיעט לה' תפלתו משור צביו שהיה שור דהיינו אותו יום שנולד דכתיב (ש) שור או כשז וגו' הרי עשוי ונגמר כפר שהוא צן ג' שאפילו מקרינו לא חסרין: רומי שעשסה קלנדא. תקנו אותו יום להקריב זבחים וכל עיירות הסמוכות לה לרומי יודעין אנו שהן משתעבדות לה לרומי ליתן המס ולהביא להן כל צרכיהן אצל אותן עיירות און עושין קלנדא מי היו אסור לשאת ולתת עמהם דנימא הואיל ומשעבדות לרומי יש לומר מה שהן קונין עכשיו יציאו לרומי להקריב בני רומי: או מוסרופ. הואיל ואין מקריבין הן ואין יום איד זה שלהן: לעובדיה. בני רומי: היא עמיה. כלומר כל עמיה של אסור אליה אלא לעובדיה: וסטרנורא וקרטיס. פיעט דבריית' וכולהו מפרש לקמן: עובד כוכבים ציוס משתה צנו פלח לעבודת כוכבים על שהגיע לכן: אף אנו נמי סנינא. כרבי יוחנן דעיירות הנשועבדות מותרות: אלא לאו למעוטי אנשים משועבדים. לאותו האיך דמותין דלא אמרינן מאן (ה) דזבני ממנו ליה למפלח: צטרה. כלומר בלא כוונה ואין (ה) שמים על לב: וקרא לך. (ה) משמע שאתה קרוי לו מעלה אני על אכילתך כאלו הוא מנצחו: כל

יום כלומר קלון דיאס. ת"ר יום שנברא בו אדם הראשון כיון ששקעה החמה אמר [אוי לין] בשביל שסרחתי עולם מחשיך וחזור לתוהו ובוהו. וכיון שעלה עמוד השחר אמר מנהג העולם כך. עמד והקריב שור שקרינו קודמות לפרסותיו. כלומר דרך ארץ נולד קטן ומשנתגדל צומחין קרניו. זה יצא מן הארץ גדול וצמח מראשו ויצאו קרנותיו קדם לרגליו. ורב אמר קרן אחד היה לו במצחו. ר' יהושע בן לוי אמר קלנדא לכל אסורה. ר' יוחנן אמר אינה אסורה אלא לעובדיה בלבד. תניא כותיה דרבי יוחנן אף על פי שאמרו רומי שעשתה קלנדא וכל עיירות המשתעבדות לה. קלנדא אינה אסורה אלא לעובדיה בלבד. וסטרנורא. פי בירושלמי שנאה טמונה. אמר רב אשי ומתניא נמי דיקא כר' יוחנן דאמר משתעבדות לה לא נתן יום תגלחת זקנו ובלוריתו ויום שעלה בו מן הים ויום שיצא בו מבית האסורין אינו אסור אלא אותו היום ואותו האיש בלבד: וקרא לך ואכלת מזבחו ואימא עד דאכיל אמר רבא אם כן נימא קרא ואכלת מזבחו מאי וקרא לך משעת קריאה הלכך כל

עין משפט
נר מצוה

כח א ב ג מ"י פ"ו מהלך
תפלה ה' ג [ג] סמנ
עשין י"ט ע"ש א"ח סי'
ק"ט ספ"ק פ':
כ"ב ד ה מ"י פ"ט מהלך
עניות סוכים הלכה
ה ועיין בהשגות סמנ לאוין
מה ע"ש ע"ד י"ד סי' קמח
ספ"ק ז':
ל ר מ"י ע"ש ט"ש ע"ש
ספ"ק ח':
לא ז מ"י ע"ש ה' טו
סמנ ע"ש ט"ש י"ד
סי' קנ"ג ספ"ק פ':

תורה אור השלם
1. אחר וקדם צרתני
ותשת עלי כפפה:
התלים קלטה ה
2. ותיטיב לך משור פר
מקרין מפרים:
התלים טב ט
3. פן תברת גרית ליושב
הארץ ויגו ארתי
והבחו
לארתיים וקרא לך
ואכלת מזבחו:
שמות ל"ד טו

רבינו חננאל

ר' יהושע סבר ילפינן משמש. להסדיר שנה תחלה הלכך יתפלל י"ח תחלה דליכא שנה בתחלתן: דרז גונדיה. גדולת מעשיו וחכמתו רבה וגאה לו לשנה ולהעדיף בשבחם של מלך מלכי המלכים אצל איניש בעלמא מיחוי כיוהרא: מעין כל צרכי וצרכיה. אם היה משכח תלמודו מאריך בחונו הדעת אם בעל תשובה הוא מאריך בהרהרה בתשובה וכן כולן: בתנ"י ואלו אידין. דאסורין ג' ימים לפניהן: קלנדא וסטרנורא. כולהו מפרש בגמרא: ויום הלידה. של מלך עושין כל בני מלכותו יום איד משנה לשנה ומקריבין זבחים: שריפה. שטרפו עליו כלי תשמישו כדרך המלכים: יש בה עונות כוכבים. כלומר אותו יום איד וכן משנה לשנה כל ימי (ה) צנו. וכלל חק דחשיבין הכא חשיבי ליה ואסור ג' ימים לפניהן: אצל יום גולגתא זקנו ב' ימים שאין זקנו קבוע לרבים אלא כל אחד ואחד כשגולגתא עושה יום איד: צלוריו. כשמשפר פעמים הרבה מניח צלורית מאחריו ומגלגלה משנה לשנה ויום שמגלגלה עושה יום איד: ויום שעלה מן היס. מקריב זבחים לעזרת כוכבים על דבר שניצל. וכלל חק אינו אסור אלא אותו היום ולא לפניהו ולא לאחריו דלא חשיבי כולי האי: גמ' אחר הסקופה. היא תקופת טבת והיו עושין ח' ימים לזופין איד כלקמן: וסימנך. שלא תחליף לומר קלנדא קרי אותן דלפני התקופה: אחר וקדם לרסני. אחר כתיב דרישא (ה) ממני נמי חק דלאחר התקופה תנא דרישא: יום שמממעט והולך. ממשיך ועד טבת: הא הוא ליה יומי אריכי. ציוס תקופת תמוז והיה לו לידע שמהגו של עולם הוא: שקרנותו קודמוס לפרסותו. דלמר (מר) כל מעשה דראשית בקומתן נבראו שור עם קרניו מנדולין וכיון שיצא ראשו תחלה נמלאו קרנותיו קדמות לפרסותיו: [ופיעט לה] מאור פר. אסור דוד ומיעט לה' תפלתו משור צביו שהיה שור דהיינו אותו יום שנולד דכתיב (ש) שור או כשז וגו' הרי עשוי ונגמר כפר שהוא צן ג' שאפילו מקרינו לא חסרין: רומי שעשסה קלנדא. תקנו אותו יום להקריב זבחים וכל עיירות הסמוכות לה לרומי יודעין אנו שהן משתעבדות לה לרומי ליתן המס ולהביא להן כל צרכיהן אצל אותן עיירות און עושין קלנדא מי היו אסור לשאת ולתת עמהם דנימא הואיל ומשעבדות לרומי יש לומר מה שהן קונין עכשיו יציאו לרומי להקריב בני רומי: או מוסרופ. הואיל ואין מקריבין הן ואין יום איד זה שלהן: לעובדיה. בני רומי: היא עמיה. כלומר כל עמיה של אסור אליה אלא לעובדיה: וסטרנורא וקרטיס. פיעט דבריית' וכולהו מפרש לקמן: עובד כוכבים ציוס משתה צנו פלח לעבודת כוכבים על שהגיע לכן: אף אנו נמי סנינא. כרבי יוחנן דעיירות הנשועבדות מותרות: אלא לאו למעוטי אנשים משועבדים. לאותו האיך דמותין דלא אמרינן מאן (ה) דזבני ממנו ליה למפלח: צטרה. כלומר בלא כוונה ואין (ה) שמים על לב: וקרא לך. (ה) משמע שאתה קרוי לו מעלה אני על אכילתך כאלו הוא מנצחו: כל

(ה) נראה דל"י יום שממעט והולך ואלפ"ה דמ"ד ניסן נראה העולם מ"מ עיין לא ראה על קרן כולי האי.